

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ХІМІЇ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ

На сучасному етапі розвитку середньої (базової) освіти основною метою є формування особистості учня, розвиток його здібностей, вмінь, навичок і відповідних талантів, які виявляються тільки під час роботи в групах. На сьогодні система навчання побудована на такій основі, що учні повинні думати, розуміти сутність речей, осмислювати ідеї, запропоновувати власні і на підставі цього шукати різну інформацію, вміти застосовувати її в конкретних життєвих умовах та в робочій атмосфері. Для цього потрібно навчити учнів знаходити мотиви і цілі навчальної діяльності, допомогти здобуті знання застосовувати в практичній діяльності.

Тому, власне застосування саме інтерактивних технологій (ІТ) для досягнення спільної мети потребує ретельної та відповідальної підготовки як вчителя та учнів. Для учнів важливо успішно спілкуватись, використовувати навички активного слухання, висловлювати особисті думки, вміти формулювати питання і давати відповіді. Ефективність ІТ багато в чому залежить і від умінь вчителя: надавати завдання учням для попередньої підготовки (прочитати, обміркувати, виконати самостійні підготовчі завдання). Під час застосування таких вправ необхідно давати час учням для створення плану над завданням, щоб вони мали змогу виконати його серйозно, а не виконуючи механічно дії.

Важливою умовою для цього є використання на одному занятті 1-2, а не цілий калейдоскоп інтерактивних вправ (ІВ). В процесі роботи здійснювати обговорення послідовно, притримуючись плану, даючи можливість учням спокійно висловити думку, дати право на помилку з подальшим виправленням останньої.

Впливовим на розумові здібності учнів є проведення швидких опитувань, самостійних домашніх вправ з різних матеріалів теми, не пов'язаних з інтерактивними завданнями.

В залежності від мети та форм організації навчальної діяльності учнів однією із форм ІТ навчання є робота в парах (ротаційні (змінювані трійки) та робота в малих групах. Саме таку форму роботи було використано в Черкаській спеціалізованій школі I-III ступенів №28 імені Т.Г. Шевченка Черкаської міської ради Черкаської області в 10 класі під час вивчення теми: Вуглеводи.

Вчителем-практикантом Бабій А.В. було використано традиційний метод навчання - метод проектів. В основі запровадженого методу лежить умінь самостійно будувати, конструювати свої знання й орієнтуватися вільно, без обмежень в інформаційному просторі.

Для розвитку предметних та ключових компетентностей найбільш придатна форма інформаційного проекту, яка спрямована на збір інформації про певні явища, групу речовин, їх властивості, аналіз і узагальнення даних. Знайдену та розроблену інформацію, як результат надати у вигляді презентації, робота над якою потребує творчого мислення.

10 клас було поділено на 4 групи, кожна з яких виконувала своє завдання з даної теми. Завчасно вчитель надав кожній групі основні питання, які необхідно дослідити, опанувати, розробити відповідні питання до сусідньої групи. І головне є те, що під час роботи в своїй групі відбувається ротація на певний час (обмін в групах), коли учень попадає начебто в інше середовище навчального процесу, де необхідно вміти швидко переключитись на виконання іншого кола питань та завдань. Це стимулює, розвиває, заставляє розвивати ключові компетенції як сукупність, комплекс знань, умінь і ставлень, що дозволяють учню, як особистості проявляти себе в різних ситуаціях, швидко приймати рішення і формулювати свої потреби для досягнення спільної мети уроку. А це не що інше, як взаємодія усіх компонентів навчання, тому застосування різних форм інтерактивних методів демонструють різні види взаємодій, які добре узгоджуються та реалізуються для формування компетентностей.

Реалізація методу проектів на практиці веде до зміни ставлення та позиції самого вчителя. Із носія готових знань він перетворюється на організатора пізнавальної діяльності своїх учнів. Він вчить їх поетапно розвивати і проявляти свої здібності.

На практиці вчителем було виділено основні етапи уроку, на якому під час використання ІТ були розвинені ключові компетентності:

1) ступінь розминки (створення психологічного клімату в класі на початку уроку, який сприятиме розвитку особистості, лідерства та здорової конкуренції в групах на уроці.

2) ступінь актуалізації (застосування компетентнісного підходу передбачає активне пригадування учнями, що вони знають із цієї теми, які знання з інших предметів можуть бути використані при вивченні даної теми (міждисциплінарність зв'язків). Учні можуть самостійно оцінити рівень власних знань з предмета, до якого можуть додати і нову інформацію.

3) ступінь усвідомлення змісту (учні ознайомлюються з новою інформацією і намагаються донести її до себе та до сусідніх груп. При цьому вчать слухати себе та однодумців з цієї теми). Найкраще, коли саме на цьому етапі вчитель виступає тільки в ролі координатора і має найменший вплив на учнів.

Під час цього етапу уроку у спільній взаємодії вчителя, як наставника, школярі самостійно отримували, аналізували інформацію, перевіряли власне розуміння її. Тому доречним та доцільним було використання саме технології групового навчання, де учні могли обмінятися думками, вступити в дискусійні обговорення, розвиваючи тим самим комунікативні здібності. Проведення такого уроку мало успішність і високий показник якості знань учнів.

Підсумовуючи вище описану інформацію, можна зробити висновок, що запровадження компетентнісного підходу в поєднанні з інтерактивними методами навчання в практику роботи школи є необхідним і важливим, оскільки дозволяє вирішити проблемні моменти, які виникають у багатьох учнів при опануванні значного обсягу теоретичної підготовки до уроку, подолати відчуття страху, невпевненості в собі та розкрити широкий горизонт власного внутрішнього потенціалу, який не може реалізуватись без розвитку модифікації методів і форм навчання, систематичного оновлення цілей навчання, моніторингу результативності компетентнісного навчально-виховного процесу. І найголовніше, вчитель повинен сам реалізовувати і розуміти сутність компетентнісного підходу у власній професійній діяльності.

Список використаних джерел і літератури

1. Мельниченко Л.І. Використання інтерактивних технологій на уроках хімії / Л.І. Мельниченко // Хімія: наук.-метод. журнал.-2010.-№5.-С.5 – 12.

2. Заболотний В.Ф. Формування методичної компетенції учителя засобами мультимедіа: монографія / В.Ф. Заболотний. –Вінниця: ПП«ГД Едельвейс і К». 2009. – 456 с.

Науковий керівник: к.х.н., доцент Лут О.А.

Сметенко Ю.С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ВПРОВАДЖЕННЯ ІГРОВИХ ФОРМ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ З ХІМІЇ

У сучасному житті постійно зростаючий обсяг різноманітної інформації в різних галузях наукової діяльності, безперервне оновлення навчальних дисциплін, зростання новітніх потреб суспільства призводить до того, що інтерес до хімії повинен набувати обертів впровадження та застосування на практиці в школі, стимулюючи до прагнення пізнання хімічних навичок та умінь. У зв'язку з цим, стає актуальним вдосконалення форм і методів навчання хімії, які стимулюють розумову діяльність школярів, розвивають їх пізнавальну активність, вчать практично застосовувати набуті хімічні знання. У вирішенні даних проблем допоможуть використання дидактичних форм у вигляді навчальних ігор на заняттях, які здатні виступати в якості дієвого засобу навчання.